

**การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของ
เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี***
BUDDHADHAMMA APPLICATION FOR PROMOTING THE ADMINISTRATION
ACCORDING TO THE MISSION OF BANG TOEI MUNICIPALITY AT SAM
KHOK DISTRICT IN PATHUMTHANI PROVINCE

พระสมพร คุณสมปนโน, รัฐพล เย็นใจมา, หัตถุภรณ์ แก่นท้าว
Phra Somporn Gunasampanno, Rattapon Yenjaima, Hatthakorn Kaen Thao
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: somporn1108@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย 3. ศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี คือการวิจัยเชิงปริมาณจากการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประชาชนอายุ 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบางเตย จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่าหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม กับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.741^{**}$) 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการบริหารเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ครอบคลุมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามแผนยุทธศาสตร์ การยกระดับ

*Received April 3, 2025; Revised May 14, 2025; Accepted May 20, 2025

คุณภาพชีวิตประชาชนทุกวัย การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การสร้างศักยภาพเศรษฐกิจด้วยทักษะดิจิทัล และการตลาดออนไลน์ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักพุทธธรรม; การบริหารจัดการ; พันธกิจของเทศบาลตำบล

Abstract

This research article aimed: 1. To study the level of management performance according to the missions of Bang Toei Subdistrict Municipality; 2. To examine the relationship between the Four Iddhipada principles (Chanda, Viriya, Citta, Vimamsa) and the management performance of Bang Toei Subdistrict Municipality; and 3. To explore the application of Buddhist principles to promote management in accordance with the missions of Bang Toei Subdistrict Municipality, Sam Khok District, Pathum Thani Province, conducted by the mixed-methods consisting of quantitative research using questionnaires and qualitative research through in-depth interviews with nine key informants to support the quantitative data. The sample group consisted of 400 residents aged 18 years and over, eligible to vote in Bang Toei Subdistrict Municipality, selected by simple random sampling. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research findings revealed that: 1. the overall level of management performance was at a high level, and the overall level of adherence to the Four Iddhipada principles was also high; 2. there was a moderate positive correlation between the Four Iddhipada principles and management performance ($R=.741^{**}$); and 3. the application of Buddhist principles in the management of Bang Toei Subdistrict Municipality covered strategic infrastructure development, enhancement of citizens' quality of life across all age groups, systematic and sustainable waste and environmental management, promotion of local wisdom and eco-tourism, community economic development through digital skills and online marketing training,

administration based on good governance principles, and the promotion of identity-based tourism to strengthen community resilience.

Keywords: Application of Buddhist Principles; Management; Mission of The Subdistrict Municipality

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน กำลังเผชิญหน้ากับการท้าทายการเปลี่ยนแปลงบริบทสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนและพลวัตสูง การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ประชาชน กฎหมายและรัฐบาล กล่าวได้ว่า ประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีความตื่นตัวทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าในอดีต ส่งผลให้มีความคาดหวังและความต้องการต่อผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้นด้วย (ปັນณพงศ์ วงศ์ณาศรี, 2560) ลักษณะความคาดหวังและความต้องการของประชาชนมีความหลากหลายตามทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อของแต่ละกลุ่มยิ่งมีความเป็นเมืองมากเท่าไร ความคาดหวังและความต้องการยิ่งมีความหลากหลายมากขึ้น

การบริหารงานของเทศบาลจะประสบความสำเร็จ และบรรลุประสิทธิผล จำเป็นต้องมีปัจจัยสนับสนุน เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจ (Motivator) ผลการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาพบว่า แรงจูงใจในงาน (Work Motivator) เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความผูกพันในงานของพนักงาน พนักงานที่มีแรงจูงใจในงานสูง มักมีความผูกพันในงานสูงตามไปด้วย ส่งผลให้พนักงานร่วมมือกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Greenberg & Baron, 1997)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลตำบลบางเตย โดยมุ่งเน้นการ บูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเป็นแนวทางในการยกระดับการบริหารงาน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องระหว่างหลักการบริหารสมัยใหม่กับคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาล ให้เกิดทั้ง ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ในการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อความสามารถในการ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างสูงสุด และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในเขตพื้นที่อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารจัดการตาม พันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขต เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1. พระภิกษุ 2. ผู้นำชุมชน 3. ข้าราชการ 4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5. ประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตามแต่บังเอิญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายอธิบายและพรรณนาความ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.50$) และหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.59$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม กับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R=.741^{**}$)

3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ครอบคลุมทุกพื้นที่ การสำรวจและจัดทำแผนการพัฒนาในระยะยาว โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณ รับฟังปัญหาจากประชาชน และจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วนและผลกระทบต่อประชาชน ด้านพัฒนาศักยภาพชีวิตทุกช่วงวัย มุ่งเน้นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี นโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย เช่น การสนับสนุนให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้ การส่งเสริมการฝึกอาชีพ การสร้างหลักประกันด้านรายได้และสวัสดิการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการบริหารจัดการขยะ การจัดการขยะอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เริ่มต้นจากการคัดแยกขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความร่วมมือ ด้านสืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน สนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม นำมาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างอาชีพให้กับชุมชนเพื่อก้าวสู่เทคโนโลยี 4G จัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะดิจิทัลในชุมชน จัดอบรมทักษะด้านการตลาดออนไลน์ พร้อมปรับปรุงโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการค้าขาย สร้างความร่วมมือกับพันธมิตรผ่านช่องทางออนไลน์ ด้านพัฒนาด้านการบริหารจัดการยึดหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นประชาธิปไตยและความเสมอภาค มีการจัดทำคู่มือจริยธรรมและแนวปฏิบัติที่ดีในการให้บริการประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และ ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อัตลักษณ์ของท้องถิ่น มีการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ พื้นฟูชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ชมวิถีเกษตรกรรมพื้นบ้าน เช่น การสร้างเส้นทางปั่นจักรยาน โฮมสเตย์ การจัดเทศกาลอาหารพื้นเมืองประจำปี พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP สร้างมูลค่าเพิ่ม และใช้กระบวนการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า การบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย 7 ด้าน ประกอบด้วย 1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ครอบคลุมทุกพื้นที่ 2. พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัย มุ่งเน้นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี 3. ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการบริหารจัดการขยะ 4. สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 5. พัฒนาเศรษฐกิจ สร้างอาชีพให้กับชุมชนเพื่อก้าวสู่เทคโนโลยี 4G 6. พัฒนาด้านการบริหารจัดการยึดหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นประชาธิปไตยและความเสมอภาคและ 7. ส่งเสริมการท่องเที่ยวขีดชูอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้านซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรวาล สุขไมตรี (2558) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธจริยธรรมระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความเจริญทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ และความสามารถ อันจะส่งผลต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการพัฒนาตนเอง องค์กรและสังคมโดยรวมกระบวนการวางแผนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย 3 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การให้การศึกษา เพื่อสร้างพื้นฐานความรู้และโลกทัศน์ที่กว้างไกล การฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน การให้การพัฒนา ซึ่งเน้นการต่อยอดศักยภาพของบุคคลให้สามารถปรับตัวและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งสามด้านนี้ จะช่วยให้มนุษย์สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งมีคุณค่าและบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กรและสังคมในระยะยาวสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา หลวกัประยูร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดท่าซุง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ผู้ปฏิบัติธรรมมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการของวัดท่าซุง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน (Planning) และ ด้านการควบคุม (Controlling) ได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

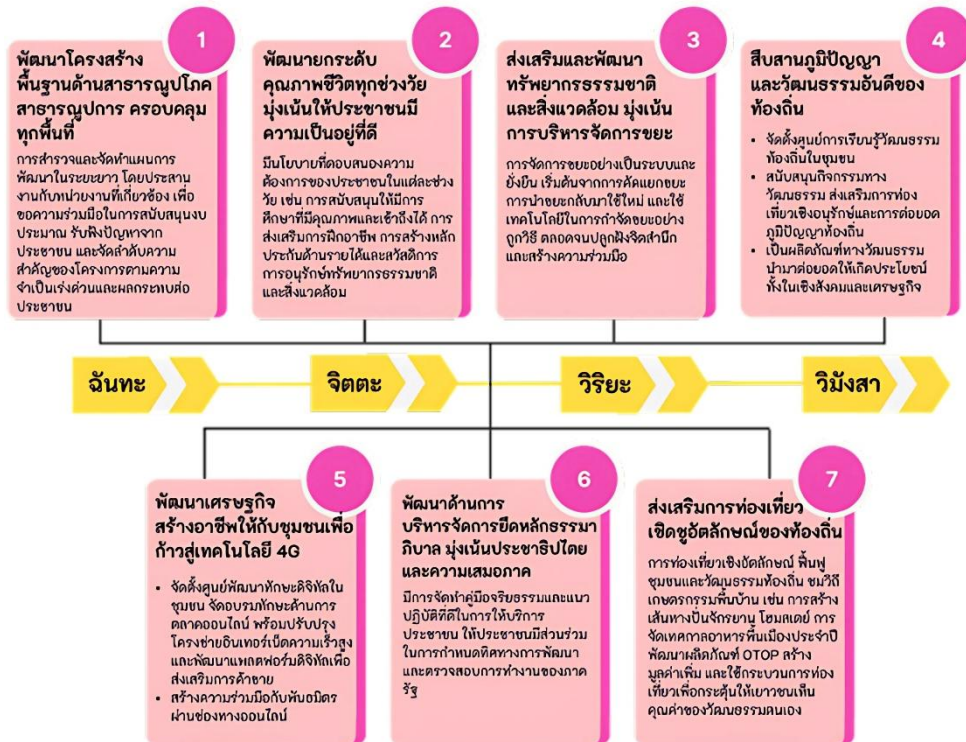
ขณะที่ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ด้านการจัดบุคลากร (Staffing) และด้านการสั่งการ (Directing) ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาจากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า หลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมกับการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กล่าวคือ หลักอิทธิบาท 4 เป็นการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี สามารถนำหลักพุทธอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ได้ในการบริหารจัดการตามพันธกิจได้อย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านฉันทะ (พอใจ) ด้านวิริยะ (ความเพียร) ด้านจิตตะ (เอาใจใส่) และด้านวิมังสา (ไตร่ตรอง) ในทุกด้าน ย่อมส่งผลให้และก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประยุกต์บริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิษณุภา เมธีวรฉัตร (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท : กรณีศึกษา โรงเรียนศรีรังศรีวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม บุคลากรของโรงเรียนศรีรังศรีวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงการยึดมั่นในหลักธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ เมื่อตรวจสอบรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากอย่างสม่ำเสมอ ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท 4 เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจร่วมกันในหลักธรรมดังกล่าว และการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของบุคลากรในทุกระดับ แนวทางการประยุกต์ใช้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท 4 ควรเน้นให้บุคลากรยึดถือหลักธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ มี ฉันทะ คือ ความรักและความพอใจในงาน มี วิริยะ คือ ความพากเพียรในการทำงาน มี จิตตะ คือ ความตั้งใจและใส่ใจในหน้าที่ และมี วิมังสา คือ การพิจารณาตรวจสอบผลงานอย่างรอบคอบ

3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า บริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาล

7 ด้าน ประกอบด้วย 1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ครอบคลุมทุกพื้นที่ 2. พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัย มุ่งเน้นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี 3. ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการบริหารจัดการขยะ 4. สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 5. พัฒนาเศรษฐกิจสร้างอาชีพให้กับชุมชนเพื่อก้าวสู่เทคโนโลยี 4G 6. พัฒนาด้านการบริหารจัดการยึดหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นประชาธิปไตยและความเสมอภาค และ 7. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรมของท้องถิ่น ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการบริหารจัดการขยะ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตย ทั้งชายะลงถึงชายะทุกครั้ง แยกขยะก่อนทิ้งเสมอ ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ไม่ทิ้งสิ่งสกปรกลงแหล่งน้ำ และไม่เผาขยะและเศษไม้เศษหญ้า ซึ่งความสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาวรินทร์ พิทักษ์ชัยภักดิ์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้การบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1. ด้านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อลูกค้า โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และทำการตลาดโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้าการให้ข้อมูลที่ชัดเจนต่อลูกค้าก่อนและหลังการขาย การลดความเสี่ยงจากการขายผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า 2. ด้านกระบวนการก่อนการขาย โดยมีการกำกับดูแลและคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภท การพัฒนาผลิตภัณฑ์และทำการตลาดผลิตภัณฑ์ประกันภัยให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า 3. ด้านการให้บริการตามกรมธรรม์ประกันภัย โดยมีการให้บริการตามกรมธรรม์อย่างเหมาะสมจนกว่าจะบรรลุหน้าที่ที่กำหนดภายใต้กรมธรรม์ประกัน การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสัญญาระหว่างที่สัญญายังไม่หมดอายุต่อผู้เอาประกัน การเปิดเผยข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ประกันภัยต่อผู้เอาประกัน โดยนำหลักปาปนิกรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมส่งเสริมการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ ประกอบด้วย ด้านจักขุมา มีวิสัยทัศน์ ด้านวิริโร จัดการดีและด้านนิสสยสัมปันโน มีมนุษยสัมพันธ์รวมทั้งนำเสนอประสมทางการตลาด ทั้ง 7 ด้านเป็นพื้นฐานประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้ PHRASOMPORN: MODEL มีรายละเอียดดังนี้

PHRASOMPORN: MODEL เป็นรูปแบบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ภายใต้หลักอิทธิบาท 4 ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความเอาใจใส่) วิมังสา (ความไตร่ตรอง) ดังนี้

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ครอบคลุมทุกพื้นที่ การสำรวจและจัดทำแผนการพัฒนาในระยะยาว โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณ รับฟังปัญหาจากประชาชน และจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วนและผลกระทบต่อประชาชน

พัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัย มุ่งเน้นให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละช่วงวัย เช่น การสนับสนุนให้มี

การศึกษาที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้ การส่งเสริมการฝึกอาชีพ การสร้างหลักประกันด้านรายได้และสวัสดิการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการบริหารจัดการขยะ การจัดการขยะอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เริ่มต้นจากการคัดแยกขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความร่วมมือ

สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน สนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม นำมาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ

พัฒนาเศรษฐกิจ สร้างอาชีพให้กับชุมชนเพื่ก้าวสู่เทคโนโลยี 4G จัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะดิจิทัลในชุมชน จัดอบรมทักษะด้านการตลาดออนไลน์ พร้อมปรับปรุงโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการค้าขาย สร้างความร่วมมือกับพันธมิตรผ่านช่องทางออนไลน์

พัฒนาการบริหารจัดการยึดหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นประชาธิปไตยและความเสมอภาค มีการจัดทำคู่มือจริยธรรมและแนวปฏิบัติที่ดีในการให้บริการประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มีการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์ฟื้นฟูชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น ชมวิถีเกษตรกรรมพื้นบ้าน เช่น การสร้างเส้นทางปั่นจักรยาน โฮมสเตย์ การจัดเทศกาลอาหารพื้นเมืองประจำปี พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP สร้างมูลค่าเพิ่ม และใช้กระบวนการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ควรมีสินค้าที่โดดเด่นในท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปสามารถซื้อได้
2. เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ควรมีบริการที่โดดเด่นในท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปสามารถใช้บริการได้
3. เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ควรมีสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลและประชาชนทั่วไปสามารถเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ควรทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตย รู้สึกพอใจในสุขภาพ
2. เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ควรทำให้ประชาชนรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง
3. เทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ควรทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเตย มีเงินใช้จ่ายเมื่อยามจำเป็น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยหรือนำหลักธรรมมาอื่น ๆ เช่น อริยสัจ 4 หลักไตรสิกขาหลักทศพิธราชธรรม 10 มาประยุกต์ใช้ เพื่อนำมาบูรณาการร่วมกันกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบล บางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการการประยุกต์การบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ในส่วนของระดับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบการบริหารจัดการ และนำมาบูรณาการในการการประยุกต์การบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีต่อไป
3. ควรทำการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการตามพันธกิจ ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการเฉพาะแต่ละส่วนงาน เพื่อนำปัญหาและอุปสรรคมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข บูรณาการในการบริหารจัดการตามพันธกิจของเทศบาลตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จักรวาล สุขไมตรี. (2558). รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธจริยธรรมระดับอุดมศึกษา (ดุชนิพนธ์พุทธศาสนดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประภาวรินทร์ พิทักษ์ชัยภักดิ์. (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการตามแนวชีวิตวิถีใหม่ของผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิตในกรุงเทพมหานคร (ดุชนิพนธ์ปริญญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี. (2560). วิเคราะห์บริบทความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0 (รายงานการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- วัฒนา หลวกประยูร. (2559). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดท่าซุง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิชญาภา เมธีวรฉัตร. (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดท่าซุง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Greenberg, J. & Baron, R. A. (1997). *Behavior in Organizations* (6th ed.). NJ: Penrice Hall.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.